

TEKST MAARTEN PENNEWAARD
FOTO'S NIELS WESTRA

Voor alle duidelijkheid: de *associate degree* is een volwaardige opleiding op hbo-niveau. Nina Spithost, programmamanager voor deze opleidingen bij NHL Stenden, baalt een beetje van de vaak gebruikte beeldspraak dat Ad een brug slaat tussen mbo en hbo. „Studenten krijgen na afronding van hun studie een hbo-diploma”, zegt ze. Zij noemt het traject liever ‘het ontbrekende puzzelstukje’.

Pas sinds 2018 is Ad een op zichzelf staande studie. Daarvoor bestond de opleiding al wel, maar het was toen een programma uit een bestaande hbo-bachelor. Spithost is veel langer bij deze onderwijsvorm betrokken, omdat Stenden Hogeschool al voor de fusie met de NHL pionierde op dit terrein: de opleiding *small business and retail management* was de eerste van het land.

Dit jaar werd NHL Stenden uitgeroepen tot beste Ad-hogeschool in Nederland. Inmiddels biedt de school ruim twintig van zulke opleidingen aan en er volgen op korte termijn nog een handvol. Zo’n tweeduizend studenten studeren op deze manier. De groeiende populariteit is logisch, zegt de programmamanager: „Niet iedereen wil minstens vier jaar studeren. En dat is ook niet nodig voor ieder beroep.” Studenten kunnen kiezen voor voltijd, deeltijd of duaal (waarbij werken en studeren op elkaar zijn afgestemd).

De tweejarige *associate degree* is bestemd voor studenten die al een mbo-4 opleiding hebben afgerond, leerlingen met het havodiploma op zak én voor werkenden die zich willen laten bijscholen. „Omdat ze zien dat hun werk aan het veranderen is, of misschien wel aan het verdwijnen. Een opleiding van twee jaar is dan te overzien.”

Voor studenten die na het traject de smaak te pakken hebben en willen doorleren voor een bachelor-diploma is er inmiddels goed nieuws: dat kan in de meeste gevallen, al dan niet met een kort schakeltraject.

„De potentie van deze korte hbo-opleidingen is gigantisch”, zegt Spithost. „Veel studenten vertellen dat ze nooit aan een vierjarige studie zouden zijn begonnen. Velen twijfelden ook aan zichzelf: kán ik dat wel? Het is onze taak ervoor te zorgen dat veel meer mensen weten dat deze opleidingen bestaan. Zodat potentiële studenten zo’n *associate degree* kunnen meenemen in hun overwegingen. Wij willen heel graag bij mensen tussen de oren zitten voordat ze besluiten of ze wel of niet gaan studeren...”

Het ontbrekende puzzelstukje

‘Hier zit je geen vier jaar aan vast’

„Ik liep vast in het hbo”, blikt Sjoerd van den Bosch (42) uit Reduzum terug op zijn studententijd. Hij besloot een jaartje pauze te nemen en ging werken in een callcenter. „Dat werd dus negen jaar. Ik klom op in de organisatie en werd teamleider voor klanten van Post NL. Het cijfermatige vond ik niet leuk, maar begeleiden en coachen van mensen vond ik juist helemaal geweldig. Dat heb ik daar ontdekt.”

Van den Bosch ging naar het mbo voor een zorgopleiding en betrad de wereld van het maatschappelijk werk. „Ik werd ondergedompeld in de doelgroep”, zegt hij lachend. Als medewerker wonen en welzijn begeleidde hij daklozen. Inmiddels werkt hij in Sneek bij het sociaal pension, een woonvoorziening voor dak- en thuislozen met psychiatrische problemen en verslavingen.

In samenwerking met zijn werkgever besloot hij opnieuw de stap naar het hoger onderwijs te maken, maar nu via een *associate degree*. „Daarvoor moest ik wel uit mijn comfortzone komen. Door mijn voor geschiedenis op het hbo twijfelde ik echt of ik dit wel kon. Maar dat de Ad-opleiding Welzijn en Zorg maar twee jaar duurt hielp. Ik zit er niet vier jaar aan vast. En één studiedag in de week is ook te combineren met mijn gezin.”

Van den Bosch doet een duale opleiding, wat betekent dat werk en studie nauw op elkaar zijn afgestemd. „Daar ben ik best wel enthousiast over. In mijn werk loop ik tegen casussen aan en die kan ik tijdens de opleiding inbrengen. Je zoekt de literatuur erbij en dan kun je in de praktijk toepassen wat je hebt geleerd.” En mocht het even niet lekker lopen, dan kan hij terugvallen op zijn studietoets, Anneke Kramer. „Anneke kijkt af en toe een beetje mee over mijn schouder en dat vind ik heel fijn.”

Binnen het hoger onderwijs is de *associate degree* (Ad) bezig aan een opmars. De tweejarige studie vult een hiaat tussen mbo en hbo. Veel van deze studenten zijn ‘pionier’: de eerste in een gezin die gaat studeren.

‘Ik ben niet zo van de boeken’

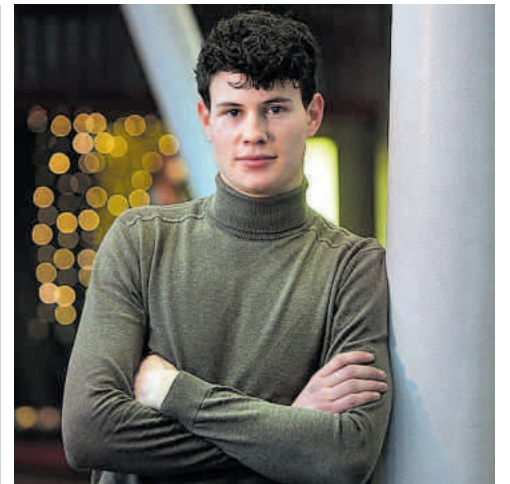
Julia Yntema (21) uit Leeuwarden volgt de voltijdsopleiding Online Content Creator. „Hiervoor deed ik de mbo-opleiding Fotografie. Met mijn diploma op zak dacht ik: wat nu? Met een niveau-4 opleiding kun je naar het hbo. Maar ik had er al een opleiding van ruim vier jaar opzitten, dus ik vroeg me echt af of ik nog een keer zo lang wilde studeren.”

Ze twijfelde over een tussenjaar, „maar toen kwam ik erachter dat je ook dit Ad-traject kon doen. Ik doe nu het tweede jaar en het bevalt mij heel goed. Het is heel praktijkgericht en dat past goed bij mij. Ik ben niet zo van het leren uit boeken.”

Zo’n praktijkopdracht was bijvoorbeeld een klus om voor een hoveniersbedrijf online materiaal te maken. Daarbij ligt de lat echt wel hoger dan op het mbo, zegt Julia. „Het tempo ligt hier ook hoger. Als ik nu terugkijk dan denk ik dat het op het mbo wel heel langzaam ging.”

Deze *associate degree* onderscheidt zich ook door de grote betrokkenheid van docenten, zegt ze. „Het is heel fijn dat je altijd even een berichtje kunt sturen en dan ook snel een reactie krijgt.”

Na afronding van haar studie wil Julia zich richten op de journalistiek. „Ik denk dat daar online ook nog veel te doen is. Daarbij wil ik trouwens niet de filmkant op, het bewerken kost heel veel tijd en dat vind ik minder interessant.”

‘Mooie combi tussen werken en leren’

„Ik wilde beslist blijven werken naast mijn studie”, zegt Winand Quartel (22) uit Oudehaske. Hij volgt daarom de opleiding Maritieme Techniek in deeltijd, zodat hij vier dagen in de week aan de slag kan blijven bij de Vaarhuis Groep in Joure, waar hij al actief is sinds zijn vijftiende.

De studie vergt een dag in de week. Dat is te doen, maar Winand benoemt ook meteen een gevaar van studeren in deeltijd: als het druk is op het werk, dreigt de studie onder te sneeuwen. „Dat is nu ook wel een beetje het geval”, bekent hij, „een puntje van aandacht.” Bovendien is er meer dan werken en leren: hij sport ook veel.

Via zijn opleiding bij ROC Friese Poort, waar hij ook Maritieme Techniek deed, hoorde hij van de mogelijkheid om verder te studeren via de *associate degree*. „Ik weet dat ik de capaciteiten wel heb voor het hbo, maar ik dacht: vier jaar voor een bachelor is wel heel veel... Nu ben ik op deze manier begonnen, wie weet wat het uiteindelijk wordt.”

Zo’n Ad zit wel anders in elkaar dan een mbo-opleiding, stelt hij vast. „Op het mbo is het meer afgekaderd. Hier kun je best wel je eigen invulling aan de studie geven door het kiezen van specifieke modules. Daar ben je dan acht tot tien weken mee aan de slag.”

Zo’n club met deeltijdstudenten die allemaal bij een ander bedrijf werken is goed voor je netwerk, stipt Winand aan. Wat hij ook mooi vindt: „De groep weet heel veel. Als ik een vraag heb, gooi ik die in de groep en in *no time* heb ik een antwoord.”